

# advent

## těšíme se na Vánoce

návody na tvoření zdarma



adventní kalendář a věnec  
anděl, čert a Mikuláš

Jana Podzemná

## Obsah

úvod - krásné předvánoční tradice a zvyky.....	1
Předvánoční tradice a zvyky: .....	2
1. 11 Svátek všech svatých.....	3
2. 11 Památka zemřelých (Dušičky).....	3
Halloween .....	3
11. 11 sv. Martin.....	4
25. 11 sv. Kateřina.....	4
30. 11 sv. Ondřej.....	5
Advent.....	5
4. 12 sv. Barbora.....	6
6. 12 sv. Mikuláš.....	6
13. 12 sv. Lucie.....	7
Konkrétní postupy a návody.....	8
1. Anděl, čert a Mikuláš I.-Postavičky z ruliček a vlněných míčků.....	8
Tipy na Mikulášské tvoření z šablon: .....	10
2. Adventní kalendář I.....	11
Skořicový žebřík s psaníčky .....	11
Tipy na využití předtištěných čísel na adventní kalendáře: .....	13
Tip na ekonomické a rychlé stříhání koleček: .....	13
11. Adventní věnec z textilu „vánoční růže“.....	14
Literatura a zdroje:.....	16

## úvod - krásné předvánoční tradice a zvyky

Světla ubývá, vítr vane ze strnišť. Dříve lidé v této době zpracovávali úrodu a chystali se na zimu. Dnes to máme v něčem jednodušší, odpadla nám velká část fyzické námahy. Jsme pěkně doma v teplíčku, zato zahlceni informačními technologiemi.

Odněpaměti se lidé v předvánočním čase snažili nějak zabavit a byli v tom hodně důmyslní. Část tradic se velmi živě zachovala, o některých už skoro nevíme, jiné jsme si přizpůsobili době či převzali z jiných zemí.

Pokusila jsem se jednoduše shrnout základní tradice a svátky v předvánočním čase. A samozřejmě jsem nachystala spoustu tipy a nápady na vyrábění.

Přeju hodně inspirace, návody si vždy můžete přetvořit a přizpůsobit svému, to mi na tom přijde to nejlepší!

### Jana Podzemná

Jsem lektorka výtvarných kurzů pro děti i dospělé,  
výtvarnice se spoustou nápadů.  
Zkousím nápady s dětmi v praxi,  
a pak o tom píšu...e-booky, články, knihy...

Jana Podzemná  
Autorka webu  
[www.vytvarne-navody.cz](http://www.vytvarne-navody.cz)



# Předvánoční tradice a zvyky:

Začneme v listopadu a zakončíme těsně před Vánoci.

Čeká nás:

- 1. 11 Svátek všech svatých
- 2. 11 Památka zemřelých (Dušičky)

Halloween

- 1. 11 sv. Martin
- 25. 11 sv. Kateřina
- 30. 11 sv. Ondřej

Advent

- 4. 12 sv. Barbora
- 6. 12 sv. Mikuláš
- 13. 12 sv. Lucie



## 1. 11 Svátek všech svatých

## 2. 11 Památka zemřelých (Dušičky)

**Halloween** (kryje se s oběma svátky a je převzat z Ameriky, kam jej dovezli Irové-původně keltský zvyk)

Tyto svátky otevírají otázku lidského života, jeho podstaty a konce. Citlivě se vše může naznačit i dětem (podle věku), tyto otázky je velmi zajímaví. Dříve se více věřilo v posmrtný život a právě v tyto dny i na návrat zemřelých na zem. Vše se těmto duším mělo usnadnit, proto se zapalovala světla, ohně, konaly se hostiny, průvody, tance. Halloweenská dýně se svíčkou uvnitř je vlastně takovou moderní obdobou světelného rituálu.

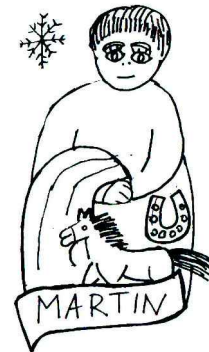
**Tip na Halloweenskou dekoraci s návodem si můžete přečíst [zde](#):**



Starý český kalendář byl lemován seznamem svatých. Podíváme se na ně podrobněji:

## 11. 11 sv. Martin

Když přijíždí Martin na bílém koni, říká se, že by měl přinášet sněh. Tradice je dodnes živá, peče se Martinská husa, připravují se koláče, pečivo. Dříve se v této době hodovalo a koledovalo. Zpracovaly se tak přebytky z letní a podzimní úrody.



### Kdo byl Martin?

Martin byl původně římský voják. Jednoho dne se ujal žebráka, pomohl mu od smrti mrazem. Podělil se s ním o svůj plášť, který roztal mečem napůl. Zážitek ho natolik ovlivnil, že upustil od povolání vojáka, dal se na poustevničení a později se stal biskupem.

Martin je patronem/ochráncem vojáků a koní, ale i domácích zvířat. Dokonce i hus. Zobrazuje se často na koni nebo s koněm a s podkovou.

Děti u této příležitosti mohou hledat třeba skryté podkovy, které Martinův kůň ztratil.

## 25. 11 sv. Kateřina

Dříve se pořádaly Kateřinské zábavy, kde měly ženy hlavní roli.

### Kdo byla Kateřina?

Kateřina byla moudrá a vzdělaná žena, proslulá svou výřečností. Navíc prý velmi půvabná.

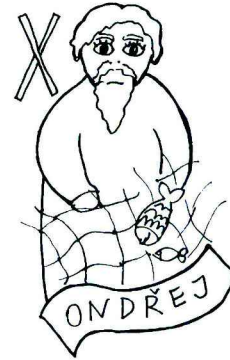
Jako křesťanka vyzvala císaře, aby se vzdal pohanství. Císařovi rádci ji měli přesvědčit o opaku, ona však namísto toho obrátila na víru i tyto rádce. Za to ji čekalo mučení a smrt.



Proto bývá zobrazována s symboly kola a meče, ale také jako symbol moudrosti-s knihou. Je patronkou universit, ochránkyně učenců a studentů, ale také povolání jako je knihař, kolář, mlynář, přadlena...

## 30. 11 sv. Ondřej

Den na sv. Ondřeje se pokládal za mimořádně vhodný k věštění. A také se toho dříve využívalo. Hlavně mladé dívky chtěly vědět, kdy a za koho se vdají. K tomuto účelu sloužily různé obyčeje. I nám z Vánoc známé házení střevíce, lití olova nebo třeba zapékání lístečků se jmény nápadníků do knedlíčků. Hádalo se podle předmětů: hlína znamenala smrt, hřeben-nemoc, chleba-majetek, prsten-svatba...



### Kdo byl Ondřej?

Ondřej byl původně rybář, Kristův učedník. Uzdravil ženu bohatého římského občana a obrátil ji na víru. Za to byl vězněn a mučen a později i ukřižován. Známy je tzv. Ondřejský kříž, se kterým bývá někdy zobrazován.

Protože se dožil požehnaného věku, bývá vykreslen jako starý muž s bílými vlasy a vousy. Je patronem nevěst, rybářů.

## Advent

Advent začíná v neděli nejbližší 30. listopadu. Dnes se nese v duchu příprav na Vánoce, chystání a vymýšlení dáreků, ale také zklidnění a zastavení se.

Dříve to mělo být období půstu, ale prokládáno různými svátky se zas až tak přísně se nedodržovalo, i když jídla nebyla taková hojnost jako dnes a lidé se spokojili s málem.

Dnes pro děti a často s dětmi vyrábíme adventní kalendáře, pro výzdobu a zútulnění domovů vážeme adventní věnce, píšeme dopisy Ježíškovi a vůbec si zpříjemňujeme čas čekání na Štědrý den.

Zvyk vázat adventní věnce k nám přišel z Německa a z Rakouska a velmi rychle zakořenil.

4 svíce na věnci symbolizují 4 týdny do Štědrého dne a jsou to tyto neděle:

železná, bronzová, stříbrná a zlatá. Kruhový věnec naznačuje, že cyklus se uzavřel, nastane Štědrý den, zimní slunovrat a světlo opět zvítězí nad temnotou.



## 4. 12 sv. Barbora

Dodnes si pořizujeme do vázy větvičky třešně nebo višně tzv. "Barborky", které mají v teple postupně vykvést a doplnit předvánoční výzdobu. Dříve byly živé květy v zimě velká vzácnost a dívky je využívaly opět k věšteckým účelům. Když větvičky vykvetly, dívka se vdala/našla ženicha nebo to prostě znamenalo štěstí... Dříve chodily koledovat v tuto dobu i dívky oblečené do bílých prostěradel s rozpuštěnými vlasy. Hodným dětem rozdaly ovoce, zlobivé dostaly metličkou. Tento svátek úplně vytlačil a nahradil Mikuláš.



### Kdo byla Barbora?

Podle legendy pocházela z bohaté rodiny, kvůli nápadníkům byla vězněna ve věži. Otci navzdory se dala na víru. Za trest ji otec chtěl setnout hlavu. Na místě do něj za to trefil blesk.

Barbora je uznávána jako ochránkyně horníků, dělostřelců, tesařů, architektů a dalších řemesel. Bývá zobrazena s věží, někdy s kalichem nebo i pavím perem.

## 6. 12 sv. Mikuláš

Tato velmi populární tradice s Mikulášskou nadílkou se dochovala dodnes. Dříve chodily v Mikulášském průvodu i jiné masky než jen anděl, čert a Mikuláš. Leckde to byla třeba i smrtka nebo třeba koza. A celý průvod připomínal masopust.

### Kdo byl Mikuláš?

Mikuláš je znám jako štědrý a dobrotivý muž. Od mládí dělal dobré skutky a pomáhal potřebným, svůj majetek rozdával chudým. Nakonec se stal i

biskupem. Za svou víru byl pronásledován a vězněn.

Je ochráncem a patronem námořníků a hlavně dětí, ale také třeba šťastného manželství.

Z řemesel např. obchodníků a lékárníků.

Chránil před povodněmi a zničením mostů. V tom ho u nás nahradil jiný populární světec-Jan Nepomucký.

### Víte, že u nás naděluje Mikuláš vlastně dvakrát?

V USA, Rusku a některých státech Evropy Mikuláš naděluje až na Štědrý den. Ano, Mikuláš, ten hodný děda je vlastně Santa Claus nebo děda Mráz v Rusku. Původně vypadal jako obyčejný chlapík v kožichu (v severských zemích dokonce spíš jako elf), který si do saní zapřáhl soba. Firma Coca Cola vymyslela ve své reklamní kampani podobu onoho bodrého červenolícího chlapíka v červeném oblečku. Velmi se to ujalo a výsledek všichni vidíme často už během podzimu v obchodech. Ještě, že máme i toho Ježíška. Není tak nápadný jako Santa, ale snad ho nic nevytlačí.



## 13. 12 sv. Lucie

Dříve chodily po domech strašidelné masky s děsivým zobákem, tzv. "Lucky" a hrozily ženám za neuklizený byt a strašily děti. Tento zvyk úplně zapadl, částečně i asi přechodem z juliánského na gregoriánský kalendář. Zbyla pranostika: "Lucie noci upije". Patří vlastně až ke dni zimního slunovratu, kdy se teprve začínají zkracovat noci a prodlužovat dny. Proto se možná dnes užívá také rčení: "Lucie noci upije, ale dne nepřidá".



### Kdo byla Lucie?

Tradičně byla Lucie mladá křesťanka, která se nechtěla vzdát víry. Její ženich ji nakonec udal, v té době se křesťané pronásledovali a ona byla vystavena děsivému mučení. Vše přestála a neochvějně se držela své víry. Snad také proto je uznávána jako patronka světla. Bývá někdy zobrazena s dýkou v hrdle nebo s lampou v ruce. Někdy drží i misku s lidskýma očima.

Ochraňuje proti očním nemocem. Je patronkou mnoha povolání, např. krejčí, kočí, sedláci, písáři...

Předvánoční čas je časem svíček, světýlek a lucerniček, legenda o Lucii zde určitě patří.





# Konkrétní postupy a návody

## 1. Anděl, čert a Mikuláš I.

### Postavičky z ruliček a vlněných míčků

**Náročnost: \*\*\***

**Věk: 5+** (pomoc s lepením a sestavením postavičky)

#### Potřebujeme:

- klubko nepotřebné vlny nebo míček z předchozího návodu
- nůžky, kreslicí potřeby
- ruličky od toaletního papíru
- zbytky papírů, textilu a vlny
- špejle, jehla nebo šídlo



#### Postup:

1. Ruličky můžeme ozdobně nastříhnout: Mikuláš a čert proužky u krku jako límec, anděl proužky dole jako lem sukně/šatů.
2. Přilepíme hlavu z vlny tavnou pistolí. Vlasy, popř. vousy vyrobíme také z vlny.
3. Tělo můžeme nazdobit různě podle typu postavy. Omotáním vhodné barvy vlny, krajky, stužky, nalepení kousků textilu...
4. Pokud chceme ruce, nezapomeneme šídlem udělat po stranách ruličky díry pro navlečení špejle.
5. Na papír nakreslíme, nazdobíme a vystříhneme detaily obličejů, pro čerta třeba pytel, pro anděla křídla, pro Mikuláše čepici atd.

**Tip:** Na výrobu rohů, Mikulášské berle i čepice můžeme použít další roličku. Rozstříháme na pruhy a srolujeme (roh, berla) nebo nakreslíme a vystříhneme potřebný tvar.





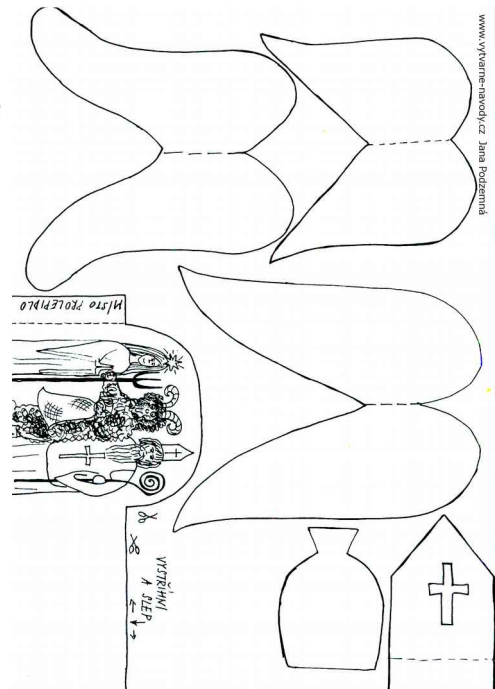
## Tipy na Mikulášské tvoření z šablon:

V příloze naleznete šablony a obrázky na tvoření.

Jsou černobílé, vždy ve formátu vel. A4 a můžete si je vytisknout a popřípadě překreslit na tvrdší papír, pokud je potřeba.

Na výrobu anděla z ruliček můžete využít některá z křídel. Pytel poslouží čertovi a čepice je pro Mikuláše.

Malý stojací obrázek si vyrobíte vystříháním předlohy obrázku Mikulášské trojice. Je lepší pro stabilitu obrázek podlepit tvrdým papírem. Pak už jen slepit a vytvarovat.



## 2. Adventní kalendář I.

### Skořicový žebřík s psaníčky

**Náročnost: \*\*\***

**Věk: 7+** (pomoc s konstrukcí žebříku)

#### Potřebujeme:

- dlouhé tyčky skořice (4 ks) nebo jiný materiál (pěkné klacíky, bambus...)
- provázek
- malé obálky A6
- razítkovací barva v polštářku
- gumová razítka (nebo jen psací potřeby)
- kancelářský papír, inkoust, zmizík
- bonbonky nebo drobnosti do kalendáře
- dřevěné kolíčky
- tavná pistole

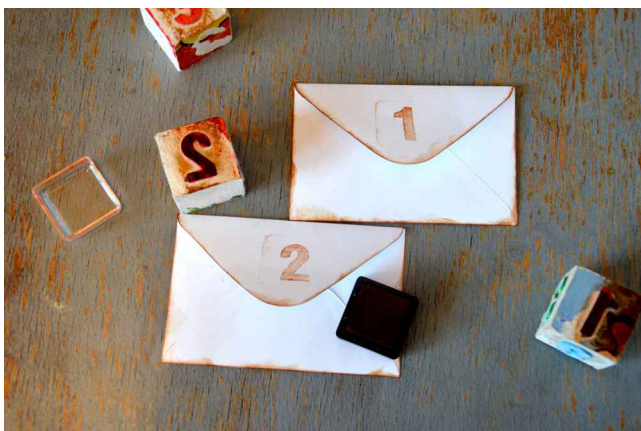


#### Postup:

1. Pomocí provázku svážeme jednotlivé tyčky do tvaru žebříku. Rozestup tyčí mám cca 20 cm. Na kalendář stačily 4 ks tyček. Nahoře provázek svážeme, aby se žebřík mohl pověsit. Mezi jednotlivými tyčkami provedeme výplet provázkem, klidně cik-cak. A nemusí být hustý. 24 obálek se v pohodě vejde (dají se všet i do horní a spodní části).
2. Nazdobíme obálky. Tady se meze nekladou. Já to pojala ve "skořicovém" duchu. Okraje obálek jsem potřela razítkovacím polštářkem hnědé barvy. (Jsou k zakoupení v některých papírnictvích nebo výt. potřebách (různé barvy, omyvatelné vodou, výborné, stačí mít 1 odstín). Čísla jsem narazila razítky vlastní výroby viz. další návod. Také je možné dopsat ručně.
3. Dvnitř obálky se vlezou různá překvapení. Pro zajímavost jsme obálky ještě vylepšili pečeti: kolečky vystříhnutými z nazdobeného papíru (známá technika inkoust+zmizík).
4. Obálky jdou celkem pohodlně naaranžovat na provázky pomocí kolíčků

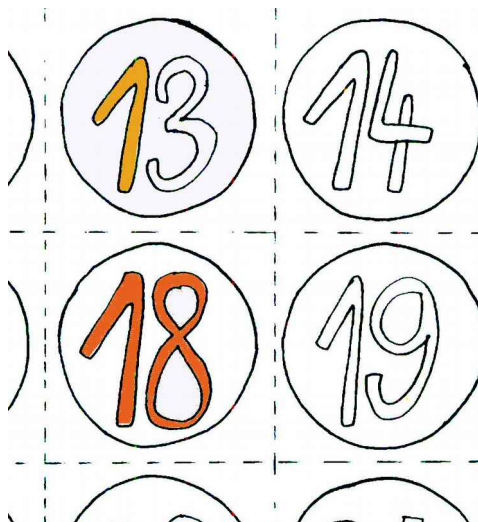
**Tip :** Když připravíte obálky na celý měsíc, kalendář tak může sloužit nejen jako adventní překvapení, ale třeba i jako vzkazovník na každý den v měsíci apod. (Obálky se pak nemusí ani zalepovat a mají vícero využití)





## Tipy na využití předtisknutých čísel na adventní kalendáře:

Místo razítek můžete i jednoduše vystříhnout (podle přerušovaných čar) a třeba i vybarvit nebo jinak výtvarně pojednat a nalepit tyto cedulky, které kompletní najdete v příloze šablon (druhý e-book):



## Tip na ekonomické a rychlé stříhání koleček:

Stříhat každé kolečko zvlášť je fuška. Čísla v kolečkách vystříhejte podle řad. Jednotlivé řady složte na sebe. Zkontrolujte, zda sedí. Můžete uchytit kancelářskou sponou nebo jen tak v ruce stříhat třeba 5 řad na sobě.



### 3. Adventní věnec z textilu „vánoční růže“

**Náročnost: \*\*\***

**Věk: 6+ (pomoc s lepením a upevněním)**

**Potřebujeme:**

- polystyrenový věnec
- pruh barevně zajímavé látky nebo pytloviny
- nůžky, špendlíky
- čtverečky textilu (zde červené barvy)
- tavná pistole
- zelené svazky chvojí
- dekorační lýko nebo stužka



**Postup:**

Videonávody na 2 různé druhy věnců jsou také v členské sekci.

1. Tento věnec je omotaný pruhem textilu na polystyrenový korpus.
2. "vánoční růže" tvoří červené čtverečky látky (cca 3x3 cm, stříhala jsem od oka), napíchnuté na prostředku na špendlík. Kousky látky se napichují velmi těsně vedle sebe.
3. Růže (kytka) se ještě vytvaruje umístěním větviček po stranách. (Trocha chvojí svázaná stužkou nebo lýkem, lepeno tavnou pistolí). Věnec je určený na pověšení.

**Tip:** Takových "vánočních růží" můžete kolem dokola na věnec dát klidně víc. Nebo třeba takto nazdobit věnec celý z různobarevných kousků látek.





Zde je videonávod [návod na jednoduchý věnec ze zbytků textilu:](#)





# Literatura a zdroje:

## Básničky, říkanky, písničky, tradice, zvyky:

Odkazy:

Téma: české tradice a zvyky:

<http://www.ceske-tradice.cz/tradice/zima/advent>

Téma: písničky a básničky

[http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Ucebni\\_texty/](http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Ucebni_texty/)

### Literatura:

Alena Vondrušková, České zvyky a obyčeje, Albatros, Praha 2004



**Kompletní e-book s více jak 13 návody a spoustou obrázků a šablon**

**je součástí on-line programu VÝTVARNÝ ROK**

**CHCI VIDĚT OBSAH PROGRAMU**

nebo jej lze koupit jednotlivě jako e-book+příloha se šablonami k tomu:

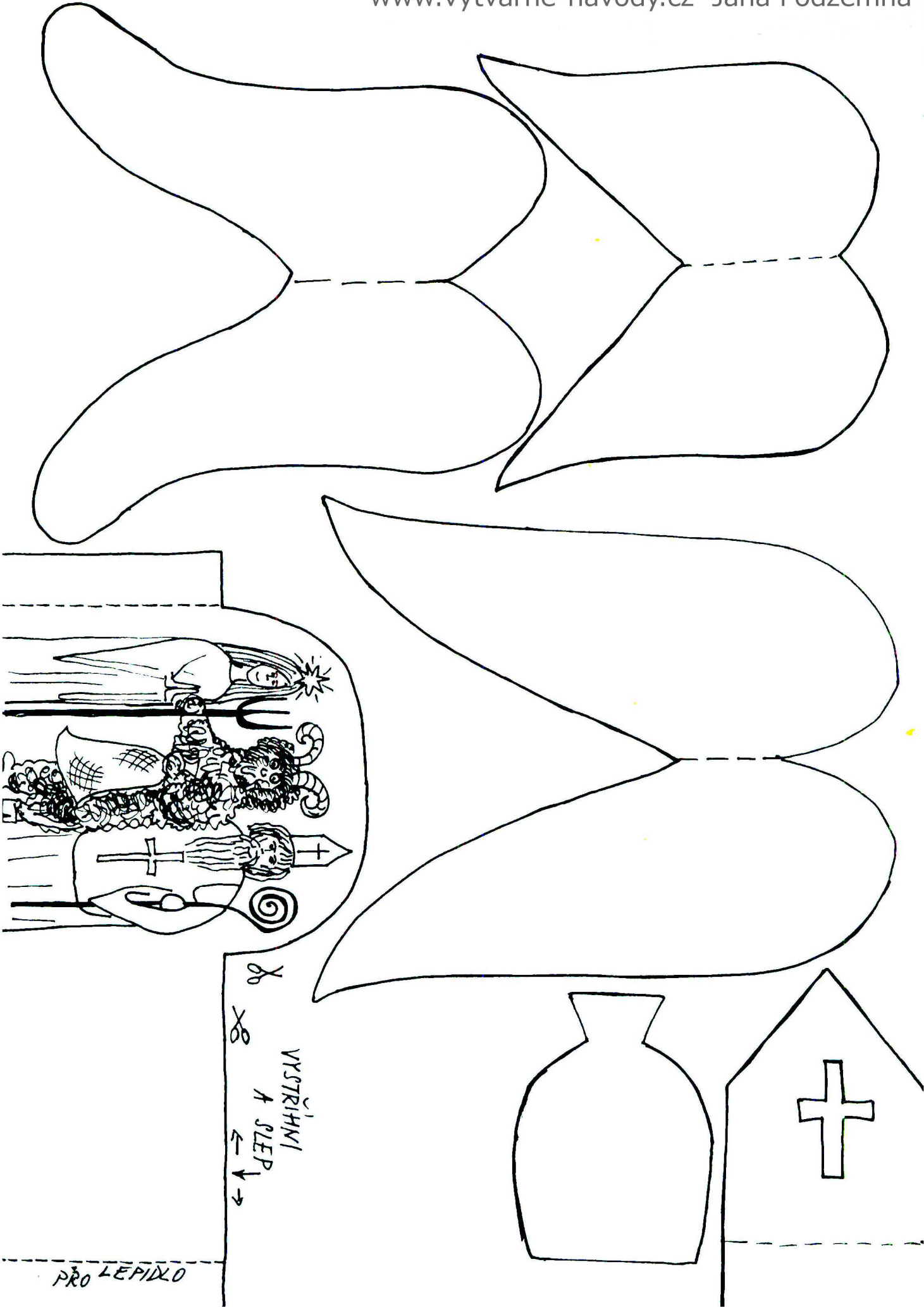
**CHCI VIDĚT E-BOOKY**

# ADVENT-TĚŠÍME SE NA VÁNOCE

## obsah e-booku komplet :

### Obsah

úvod - krásné předvánoční tradice a zvyky.....	2
Předvánoční tradice a zvyky: .....	3
1. 11 Svátek všech svatých.....	3
2. 11 Památka zemřelých (Dušičky).....	3
Halloween .....	3
11. 11 sv. Martin.....	4
25. 11 sv. Kateřina.....	4
30. 11 sv. Ondřej.....	5
Advent.....	5
4. 12 sv. Barbora.....	6
6. 12 sv. Mikuláš.....	6
13. 12 sv. Lucie.....	7
Konkrétní postupy a návody.....	8
1. Martin na bílém koni-1.1 koník.....	8
Další tipy na výrobu koníků:.....	10
1. Martin na bílém koni-1.2 Martin/figurka .....	11
3. Míček „soft’áček“.....	13
4. Anděl, čert a Mikuláš I.....	14
Postavičky z ruliček a vlněných míčků.....	14
Tipy na Mikulášské tvoření z šablon: .....	17
Tipy na další postavičky z ruliček a vlněných míčků: .....	18
5. Anděl, čert a Mikuláš -Tip na jednoduchou variantu z ruliček.....	19
6. Adventní kalendář I.-Skořicový žebřík s psaníčky .....	20
7. Tip na výrobu razítek s čísly.....	22
Tipy na využití předtisknutých čísel na adventní kalendáře: .....	23
Tip na ekonomické a rychlé stříhání koleček: .....	23
8. Adventní kalendář II.-Kalendář z ubrousků.....	24
9. Adventní kalendář III.-Kalendář z kosmetických koleček.....	26
10. Adventní kalendář na svetru.....	28
11. Adventní věnec z textilu „vánoční růže“.....	29
12. Předvánoční lucernička.....	31
13. Vánoční hvězda do okna.....	33
Tipy na další využití techniky kapání vosku: Listy:.....	34
Literatura a zdroje:.....	35
Básničky, říkanky, písničky, tradice, zvyky:.....	35



✂  
 ✂  
 VYŠTRÍHNĚTE  
 A SLEPTE  
 ↗ ↘  
 ↙ ↚

PRO LEPIDLO

1 2 3 4 5

6 7 8 9 10

11 12 13 14 15

16 17 18 19 20

21 22 23 24 25

26 27 28 29 30

31